

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Výroční zpráva Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za rok 2017

Činností Spolku se chceme připojit a rozvíjet letitou tradici akcí pořádaných v Hamzově léčebně. Jedním z našich cílů je otevřít prostředí léčebny a jejího arboreta lužským občanům, a zvýšit tak jejich zájem o dění v HL. Účelem je zajistit další akce, které jsou v souladu s cíli a posláním Spolku určené nejen pacientům HL, ale také občanům města Luže. Organizujeme tak akce, které jsou určeny širokému spektru všech věkových skupin, včetně volnočasových aktivit pro hendikepované.

Vážení přátelé,

předkládáme Vám výroční zprávu Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za rok 2017.

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta vznikl v září roku 2016 transformací Občanského sdružení Hamzovy děti z Košumberka, které bylo založeno v roce 2003 a třináct let pomáhalo Hamzově léčebně ve zkvalitňování léčebné péče, zejména napomáhat pacientům léčebny, dětem i dospělým, k hodnotnému využívání volného času a po jejich vyléčení k začleňování do společnosti. Nové stanovy Spolku obsahově vycházejí ze stanov dřívějšího občanského sdružení Hamzovy děti z Košumberka a jsou vyvěšené na stránkách www.hamzova-lecebna.cz.

Cílem spolku je

1. navázat na významné humanitní dílo zakladatele léčebny MUDr. Františka Hamzy. Cílem sdružení je pomáhat léčebně ve zkvalitňování léčebné péče, zejména napomáhat pacientům léčebny, dětem i dospělým při léčbě v HL, i po jejich vyléčení, k začleňování do společnosti,
2. trvalé zvyšování a využívání přírodních hodnot Hamzova parku a arboreta v Luži-Košumberku, a to především k terapii ovzduším, k aktivizačním programům v rámci léčebného procesu, jako volnočasovým aktivitám a k zájmové ergoterapii, pro výuku a poznání i výzkum,
3. ochrana rostlin i živočichů v místě jejich přirozeného výskytu.

Cílová skupina

Všechny věkové kategorie pacientů HL, občanů města Luže, základních a středních škol a návštěvníků Hamzova parku a arboreta.

Poslání Spolku přátel Hamzova parku a arboreta

Poslání spolku směřuje k naplnění cílů popsaných v čl. II. Spolkových stanov, které jsou společným zájmem jeho členů. Tyto cíle jsou naplňovány zejména prostřednictvím:

1. vzdělávání a osvěty
2. trvalým rozšiřováním možností efektivního využívání parku a arboreta,
3. podáváním iniciativních návrhů vedení léčebny na realizaci projektů a akcí směřujících ke zvyšování efektivního využívání Hamzova parku a arboreta,
4. praktické spolupráce s jinými subjekty na národní i mezinárodní úrovni,
5. pořádáním seminářů, přednášek a konferencí pro pacienty i veřejnost, zaměřených k naplnění cílů popsaných v čl. II. stanov,
6. organizováním kampaní, pořádání benefičních akcí a informování veřejnosti o aktivitách spolku, vydávání a distribuce publikací, brožur, letáků a dalších materiálů,
7. poskytováním poradenské a konzultační činnosti v oblastech spadajících do obsahu činnosti spolku, účast na konzultačních a rozhodovacích procesech týkajících se otázek Hamzova parku a arboreta,
8. zapojením členů spolku i nečlenů k plnění úkolů a cílů spolku, organizováním dobrovolných okrašlovacích akcí a svépomocných a podpůrných aktivit,
9. získáváním finančních zdrojů na výše uvedené aktivity.
10. účasti ve správních i jiných řízeních, ve kterých se jedná o parku a arboretu.

Oblasti činnosti

- Jednodenní akce pro pacienty HL i širokou veřejnost
- Přednášková a propagační činnost (ochrana přírody a krajiny)
- Výtvarné akce a soutěže
- Akce udržující lidové tradice
- Sportovní a pohybové akce

Organizace Spolku přátel Hamzova parku a arboreta

Členové výboru

MUDr. Václav Volejník, CSc.- předseda Spolku

Bc. Dagmar Voralová - hospodář Spolku

JUDr. Miroslav Chudoba

Martina Filipiová

Jana Zavřelová, DiS.

Kontrolor

Mgr. Markéta Mračnová

V této zprávě Vám nabízíme malé ohlédnutí za rokem 2017.

Po celý rok 2017 jsme se věnovali nejen pacientům Hamzovy léčebny, ale také veřejnosti, zejména žákům základních škol, pro které jsme zorganizovali dvě akce. Zajišťovali jsme také dnes již tradiční akce, které byly i v předchozích letech hrazeny tím, kdo je formálně pořádal. Bezpochyby je tato pomoc pro Hamzovu léčebnu velmi přínosná, zejména pro její pacienty. Snažíme se vytvářet optimální zázemí pro chod spolku hledáním vhodných partnerů a v neposlední řadě také zdroje financí, abychom mohli náš záměr realizovat ve větším rozsahu. Významně jsme rozšířili i členskou základnu.

Z dotace ve výši 15 000 Kč bylo realizováno

zápůjčky stanů na akce v arboretu
nákup megafonu
financován moderátor Letního dne
zhotovení kovových tabulek pro popisky do arboreta

Období realizace projektu: duben – listopad 2017 **REALIZOVÁNO**

Spolu se změnou skladby pacientů Hamzovy léčebny (dále jen HL), kteří jsou dnes většinou určitou měrou imobilní, podporujeme vedení HL v hledání nových možností využití parku a arboreta. Hlavním cílem naší podpory je pomoc při aktivizaci pacientů nejen v pohybové části jejich léčby ale i v gnostických funkcích, a to ve zvýšení zájmu o přírodu kolem nich. Chceme ale umožnit i pacientům, kteří se do parku pro svůj hendikep vůbec nedostanou, aby i přesto mohli být kontaktu s ním aspřírodou. Spolek proto podporuje trvalé zvyšování a využívání přírodních hodnot Hamzova parku a arboreta v Luži-Košumberku, a to především k terapii ovzduším, k aktivizačním programům v rámci léčebného procesu. Jsme si vědomi skutečnosti, že cílené využívání smyslové aktivizace v rámci již zmíněného léčebného procesu je zvláště vhodné nejen pro seniory nebo demencí postižené osoby, ale i pro osoby se specifickými potřebami v dětském i dospělém věku a dále všem dětem obecně. Smyslová aktivizace osloví smysly člověka, které jsou klíčem k jejich schopnostem a zdrojům. Prostřednictvím těchto podnětů znovu vyvoláme vzpomínky, probudíme paměť a umožníme verbální a neverbální komunikaci, s cílem uspokojení potřeb, udržení kvality života a zajištění smysluplného a plnohodnotného života v jakémkoli věkovém období. Aktivizace má za cíl člověka „rozhoupat, rozpohybovat, motivovat“, aby mohl znovu spoluutvářet svůj život a dále se účastnit na životě společnosti, ve které se nachází. Neméně důležité je také využití Hamzova parku a arboreta k volnočasovým aktivitám, k zájmové ergoterapii, pro výuku, poznání i výzkum.

Informace v médiích

[Chrudimský deník](#)

[Chrudimský deník](#)

Moderátor letního dne

Zápůjčka stanů

Víme, že vedle kvalitní zdravotní a rehabilitační péče je minimálně stejně důležitou součástí rekonvalescence i péče o psychický stav pacienta. To, jak se cítí, a aby dokázal pozitivním způsobem vnímat perspektivu svého dalšího života. Proto si „Letní den“, který byl součástí Opel Handicap Tour 2017 kladl za cíl ukázat našim pacientům a veřejnosti dnešní možnosti nejen oblast péče a služeb, ale i možnosti sportovního vyžití, které se lidem zdravotním postižením nabízí.

Hamzovo arboretum jako součást Unie botanických zahrad ČR je povinno naplňovat úkoly nejen pěstební a ekologické, ale zároveň též zajišťovat výchovu nás všech ve vztahu k přírodě, zajišťovat alespoň naše zásadní znalosti o především stromech a keřích, které v parku Hamzova arboreta jsou. Hlavní způsob této činnosti se odrazí na patnácti nově koncipovaných informačních tabulích a desítkách malých tabulek, které budou umístěny u dřevin vybraných lokalit a kde jsou přehledně předávány informace.

Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí
v Pardubickém kraji pro rok 2017

Z rozpočtových prostředků Pardubického kraje nám byla poskytnuta
účelová neinvestiční dotace ve výši 15 000 Kč na realizaci projektu
č. 59: Hamzovo arboretum - učí umění vnímat".

Charakteristika projektu: Hlavním cílem je pomoc při aktivizaci pacientů nejen v pohybové části jejich léčby, ale i v gnostických funkcích, a to ve zvýšení zájmu o přírodu kolem nich. Snahou je umožnit i pacientům, kteří se do parku pro svůj hendikep vůbec nedostanou, aby i přesto mohli být v kontaktu s ním a s přírodou. Dosaženo toho bude realizací řady aktivit, které přispívají k obohacení dění v Hamzově parku a arboretu:

Po stopách MUDr. Františka Hamzy (akce určená základním školám i veřejnosti; zúčastněné provede 10 stanovišti, na kterých budou muset splnit nějaký úkol či zodpovědět otázku)

Doplnění naučné stezky - Babiččina bylinková zahrádka
a Dědečkův kutilský koutek

naučné vycházky: Po tvarech (morfologii) rostlin,
Tichý svět kůry, Od rašeliny k vápenci, od jezírka k suchopáru

Období realizace projektu: 1. 5. 2017 - 30. 11. 2017
REALIZOVÁNO

LÍPA EVROPSKÁ
TILIA X EUROPAEA Čeleď: lipovité (Tiliaceae)

Borka: podélně rozpraskaná
Barva borky: šedohnědá

Listy: široce vejčité, srččité, na konci zašpičkaté
Květ: světlé žluté květy vyvěstají po třech až dvanácti spolu se zeleným blanickým listenem, který po dozrání plodů slouží jako letací aparát. Příjemně voní. Kvete v červnu až červenci a plody dozrávají v září.

Plod: je kulovitý, spíše vejčitá nažka (oríšek) s nevýraznými žebry z počátku lehce smáčkutelná mezi prsty.

Původ: patrně spontánní kříženec mezi lipou srččitou a lipou velkolistou

Vyvedeno za podpory
 Pardubický kraj

Tichý svět kůry

METASEKVOJE ČÍNSKÁ
METASEQUOIA GLYPTOSTROBILIS
Čeleď: tisovcovité (Taxodiaceae)

Borka: podélně provázkovitě odlupčivá
Barva borky: červenohnědá

Listy: opadavé jehlice jsou čárkovité, zplstňlé a vyrůstají vstřícně

Květ: samčí šišťice asi pět mm dlouhé s patnácti až dvaceti tyčinkami, samičí květy jsou v kulovitých šišťicích na konci tořích větví

Plod: oplozené samčí šišťice, tvořené křímstojnými plodními šupinami dřevnatými a dozrávají prvním rokem

Původ: Asie – střední Čína
POZOR! Jedovatá jako tis!

Vyvedeno za podpory
 Pardubický kraj

Tichý svět kůry

Po stopách MUDr. Františka Hamzy

Akce pro základní školy, pacienty a veřejnost – 10 stromů Evropy

Po stopách MUDr. Františka Hamzy

Akce pro základní školy, pacienty a veřejnost – 10 stromů Evropy

Slosování vyplněných kartiček

Vydána faktura – 20180001.pdf

K jednotlivým názvům stromů přiřaďte příslušný obrázek.

1A	
2B	
3C	
4D	
5E	
6F	
7G	
8H	
9I	
10J	

Hamzův park
a arboretum
LUŽE-KOŠUMBERK

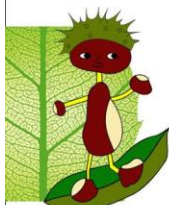
Hledejte v Hamzově parku a arboretu 10 stromů Evropy

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta pro Vás připravil malý kvíz **Hledejte 10 stromů Evropy**. Celý květen 2017 tak můžete při svých procházkách parkem objevovat evropské stromy, některé se skrývají pod otázkami na druhé straně listu. Soutěžní listy s kartičkou ke slosování lze vyzvednout v Centru historie HL, kvíz bude vyhodnocen při příležitosti Dne evropských parků dne 24. května 2017.

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

S Kaštánkem za stromy čtyř světadílů

Do tabulky dopište správné odpovědi
z jednotlivých zastávek

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Z jednotlivých iniciál složte citát MUDr. Františka Hamzy

Hamzův park
a arboretum
LUŽE-KOŠUMBERK

PUTOVÁNÍ S KAŠTÁNKEM Po stopách MUDr. Hamzy

Metodický průvodce
pro 4. - 6. třídu ZŠ Chroustovice
Barva Vaší trasy je hnědá

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Po stopách MUDr. Františka Hamzy

Akce pro základní školy, pacienty a veřejnost – Den pro školu z Chroustovic

S Kaštánkem za stromy čtyř světadílů

*„Dětem oslabeným nebo skrofulózou již ohrožených dejme slunce
a vzduch - čisté, ne příliš vlhké ovzduší poblíž lesů,
v podhorském klimatu krajiny domácí.“*

Trasa 1. – 3. třídy

1. zastávka Listnaté a jehličnaté stromy
 2. zastávka Barvy kůry
 3. zastávka Novosvětská zahrada
 4. zastávka Věž poznání a nejmenší šišky
 5. zastávka Vodní svět
- CÍL socha Matka a dítě

Pro vyšší ročníky se obtížnost trasy stupňovala

Po stopách MUDr. Františka Hamzy

práce s papírem (1. – 3. třída)

„Důležitou pomocnou methodou léčebnou je v ústavu i pomocná dětská práce (v domácnosti, zahradě, košíkářské dílně aj.), určovaná lékařem dle schopností a tělesných sil ošetřovancových.“

Po stopách MUDr. Františka Hamzy

Keramika - vytvoření keramického herbáře (4. – 9. třída)

Práce s keramickou hlinou a listy stromů

„Důležitou pomocnou methodou léčebnou je v ústavu i pomocná dětská práce (v domácnosti, zahradě, košíkářské dílně aj.), určovaná lékařem dle schopností a tělesných sil ošetřovancových.“

jízda na invalidním vozíku, chůze s berlemi nebo jízda na handbike

„Není úspěchů bez účasti ošetřovaných – ovšem pokud tito mohou a stačí. Posíliti, utužiti dětskou soustavu, duši, naplniti ji pevnou vírou příštího ozdravení - je tu základním příkazem tělesné výchovy a duševní terapie.“

Jízda na invalidním vozíku, chůze s berlemi nebo jízda na handbike. S tak obrovským zájmem o jízdu jsem se ještě nesetkal, říká Jiří Vokurka, závodník TJ Léčebna Košumberk, který se akce zúčastnil. „Handbike je speciálně upravené ruční kolo pro osoby se zdravotním postižením. Většina těchto handbiků je vyrobena formou tříkolky se dvěma koly vzadu a jedním řiditelným kolem vpředu,“ vysvětloval dětem Jirka. Nejen trenažér, ale i dětský handbike, s kterým se v doprovodu trenéra TL Léčebna Jaroslava Hantla mohli projet, ale také zkušební, samostatná jízda na invalidním vozíku nebo chůze s berlemi se těšily velkému zájmu dětí. Dokonce se tvořily fronty čekajících dětí, které trpělivě čekaly, až přijde jejich chvíle. Paní Veselá spolu se svojí dcerou umožnily dětem, aby si vyzkoušely také jízdu na tricyklech.

Závěrečné slosování
o ceny

[Pardubické novinky](#)

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Dotace Pardubického kraje

Založení bylinkové zahrádky

TŘAPATKOVKA NACHOVÁ

Echinacea purpurea

Čeleď: hvězdnicovité (Asteraceae)

Třapatkovka je krátce vytrvalá, až jeden metr vysoká bylina. Lodyhu má přímou a drsně chlupatou. Řapíkaté listy jsou kopinaté vejčité, drsně chlupaté a na okraji pilovité. Jednotlivé úbory jsou na koncích lodyh. Jsou složeny z jazykových, nachových květů v paprsku a z trubkovitých hnědých květů umístěných na vyklenutém květním lůžku. Kvete od července do září.

Vytvořeno za podpory

Pardubický kraj

Babiččina bylinková zahrádka

DIVIZNA VELKOKVĚTÁ

Verbascum densiflorum

Čeleď: krtčíkovicité (Scrophulariaceae)

Tato divizna je dvouletá, na celém svém povrchu plstnatě chlupatá bylina, dorůstající až do výšky dvou metrů. V prvním roce vegetace vytváří různé přizemních, lehce plstnatých listů. V roce druhém z této růžice vyrůstá chlupatá lodyha, se střídavými, taktéž chlupatými listy vejčitého tvaru, a s hroznovitě uspořádanými květy, které mají pětidlý, zvonkovitý, plstnatý kalich Koruna je jasné žlutá, kolovitá se srostlými cípy. Plod jsou tobolky. Po vysemenění rostlina hyne. Kvete od května do září.

Vytvořeno za podpory

Pardubický kraj

Babiččina bylinková zahrádka

Spolek přátel
**Hamzova parku
a arboreta**
LUŽE-KOŠUMBERK

PARDUBICKÝ KRAJ

Vysazeno malé brdské (nebo dokonce lüneburské) vřesoviště

Na malé, pacienty snadno obhospodařovatelné ploše, jsou vysazeny rostliny se stejnými ekologickými nároky (nízké pH půdy). Jsou ukázkou otevřených biotopů; jalovce obecné nahrazuje poléhavý druh, stromovité borovice, které v takovém biotopu mohou izolovaně (solitérně) růst, nahrazují kultivary borovice kleče. Vřesy a vřesovce jsou dominantními a barevnými (kvetoucími) prvky.

Juniperus horizontalis 'Icee Blue'

Pinus mugo 'Miniglobus'

Pinus mugo 'Trompenburg'

Calluna vulgaris

Erica

vřesoviště je doplněné o ukázkou stálezelených (neopadavých) rostlin

vhodných i pro nejmenší zahrádku nebo plochu, rostlin (dřevin), které patří i tzv. půdopokryvným. Jejich údržba není náročná a pacienti při ergoterapii je snadno mohou ošetřovat a tvarovat. Původní druhy všech zastoupených kultivarů jsou pozdravem z **přírody západní Číny**

Lonicera pileata 'Purple Pearl'

Lonicera nitida 'Ernest Wilson'

Euonymus fortunei 'Variegatus'

Vysazení se ujaly naše pacientky

Příprava na trasu Po tvarech (morfologii) rostlin

V létě mnoho keřů nekvete a o to více pozornosti přiláká nejen barva a vůně rostliny, lidově nazývané letní šeřík. Častější lidový název je ovšem motýlí keř. Je to přirozené, neboť od začátku léta, kdy vykvétá, až do podzimu nese nápadné květy, které jsou voňavé nejenom pro nás, ale hlavně pro křídlatý hmyz, převážně motýly. A protože jsme ještě neměli mnoho možností seznámit se s množstvím motýlích druhů, vysadíme v Hamzově parku komule k nově zrekonstruovanému pavilónu pro rehabilitaci dětí.

Buddleja davidii 'Black Knight'.

Buddleja davidii 'Flowe, Power',

Buddleja davidii 'Marbled White'

Buddleja davidii 'Nanho Blue

Buddleja davidii 'Royal Red'

Příprava na trasu Po tvarech (morfologii) rostlin

Ježci mezi rostlinami

(koutek cesmín – ukázka tvarové rozmanitosti v rámci jediného rodu)

Stálezelné cesmíny jsou nejen sezónními kráskami a od začátku 20. století i symboly vánoc, ale současně i příkladem rodu který je rozšířený po celém světě – od japonské cesmíny vroubkované (*I. crenata*) přes evropskou cesmínu ostrolistou (*I. aquifolium*) – až po jihoamerickou cesmínu paraguajskou, zdroj čaje Yerba maté – bohužel u nás nepěstovatelnou. Malá kolekce je současně ukázkou šlechtění cesmíny ostrolisté, vedoucího k - až abstraktním – tvarům, využívajících základní vlastnosti – okrajů listů, vybíhajících v ostré ostny (proto cesmína ostrolistá).

Ilex aquifolium 'Golden Milkboy'

Ilex x meserveae 'Heckenstar'

Ilex crenata

Ilex aquifolium 'Limsi'

Ilex aquifolium 'Monsirosa'

Ilex aquifolium 'Myrtifolia'

Ilex x meserveae 'Golden Girt'

Ilex x meserveae 'Golden Prince'

Účast Spolku přátel Hamzova parku a arboreta na akcích.

Den Země v Pardubicích

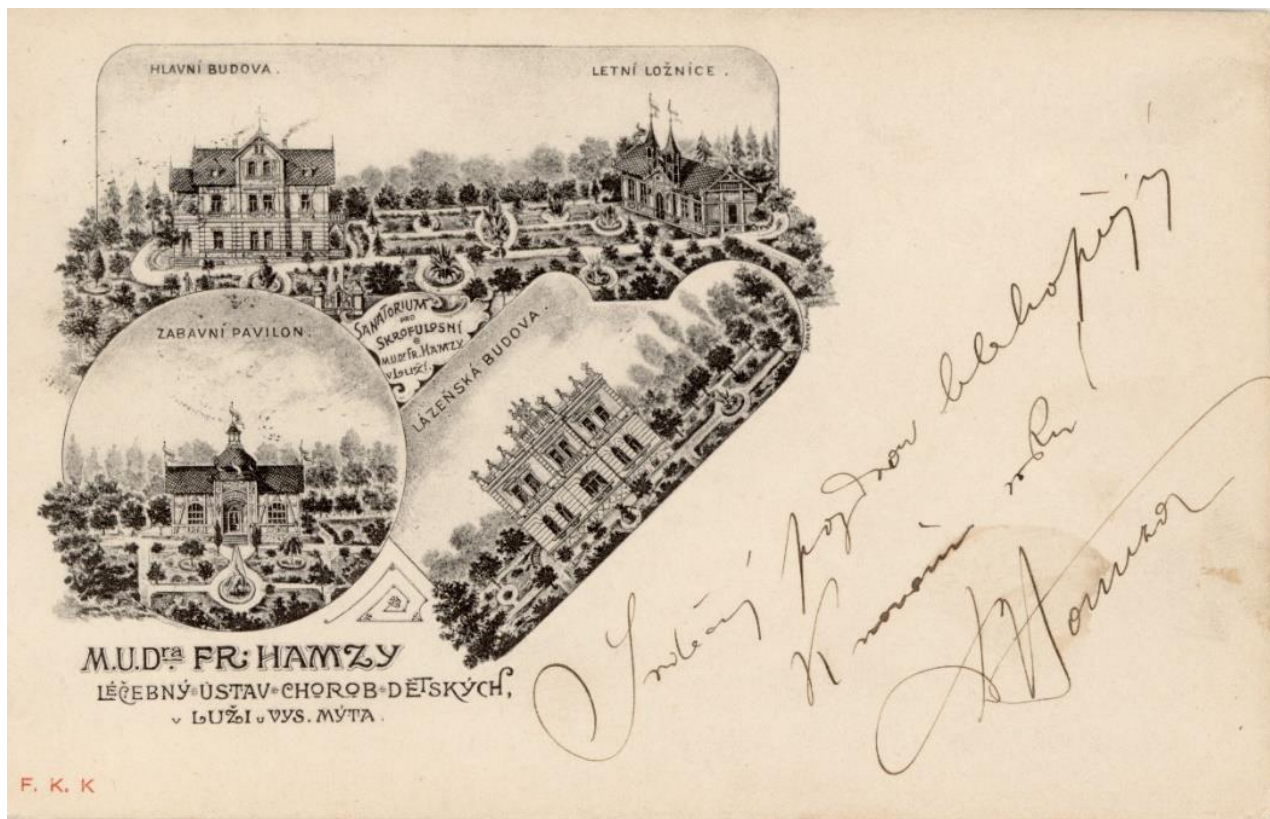
Podpora volnočasových aktivit pro děti a seniory

Pacienti si v rámci
volnočasových
aktivit mohou
vyrobiť dárek nebo
suvenýr.

Čestnými členy Spolku se v roce 2017 stali:

Jan Hamza, vnuk profesora Dr. Františka Hamzy

Za dlouholetou obětavou práci ve funkcích občanského sdružení Hamzovy děti z Košumberka a Spolku přátel Hamzova parku a arboreta navrhuje výbor spolku jmenovat pana Jana Hamzu čestným předsedou Spolku přátel Hamzova parku a arboreta.

Václav Větvička, dlouholetý garant Hamzova parku a arboreta

Za dlouholetou záslužnou práci pro Hamzův park a arboretum ve funkci garanta navrhuje výbor spolku jmenovat pana Václava Větvičku čestným členem Spolku přátel Hamzova parku a arboreta.

Kornelie Němečková, výtvarnice a ilustrátorka, jejíž dílo je typické vystřižovanou grafikou a obrázky

Za dlouholetou
přízeň a aktivní
podporu
Hamzova parku
a arboreta
navrhuje výbor
spolku jmenovat
paní Kornélii
Němečkovou
čestnou členkou
Spolku přátel
Hamzova parku
a arboreta.

Přehled hospodaření Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za 2017

	v Kč
Počáteční zůstatek:	6 103,86
Příjmy	
výběr členských příspěvků	3 100,00
dary finanční	133 000,00
dotace: - Město Luže	15 000,00
- Pardubický kraj, odbor ŽP	15 000,00
bankovní úroky	7,06
Příjmy celkem	166 107,06
Výdaje	
půjčové party stany	4 000,00
materiál na výrobu reklamních předmětů	5 298,00
plackostroj k výrobě reklamních předmětů pro prodej.	12 129,00
razítka	2 481,00
zahradní květináče	10 806,00
megafon	1 229,00
půjčové party stany	1 000,00
moderace Letního dne	2 000,00
rostliny pro výsadbu	6 248,00
zahradnické potřeby	2 091,00
informační tabulky	7 131,00
bankovní poplatky	229,00
Výdaje celkem	54 642,00
Konečný zůstatek:	117 568,92
Pozn. Mimo plackostroje a materiálu na výrobu propagačních předmětů určených k drobnému prodeji budou všechny výdaje zúčtovány oproti dotacím Města Luže a odboru životního prostředí Pardubického kraje.	
Konečný zůstatek na bankovním účtu k 08.12.2017:	108 322,92
Konečný zůstatek v pokladně k 08.12.2017:	9 246,00
Celkem krátkodobý finanční majetek:	117 568,92

V Luži - Košumberku dne 08.12.2017

Zpracovala: Bc. Dagmar Voralová
Martina Filipiová

Spolek přátel
**Hamzova parku
a arboreta**
LUŽE-KOŠUMBERK

Děkujeme všem, kteří nás
v roce 2017 podpořili.

PARDUBICKÝ KRAJ

